

Työpajan yhteenveto: Ilmastoviisaat koulutus- ja neuvontapalvelut

Päivä: 20.11.2025, Seinäjoki

Tavoite: Tunnistaa, koota yhteen ja löytää keinoja parantaa ilmastoviisaita koulutus- ja neuvontapalveluita.

Kolme keskeistä kokonaisuutta

- a. **Selkeä ja saavutettava tieto**
 - o Terminologian yhtenäistäminen ja termipankki (myös englanniksi).
 - o Tiedon muokkaaminen eri kohderyhmille ja pedagogisesti selkeytetyt materiaalit.
- b. **Käytännönläheinen oppiminen ja arjen yhteydet**
 - o Maatilajaksot, harjoittelutilat, pioneeritilat.
 - o Havainnollistavat työkalut ja case-esimerkit.
- c. **Verkostot ja toimijoiden välinen tuki**
 - o Sparraus, vertaistuki, viestintäkanavat
 - o Hankkeiden hyödyntäminen ja yhteiset tapahtumat.

1.1 TARKEMPI KOOSTE TYÖPAJAN TULOKSISTA (tuotettu käyttäen AI-työkaluja)

Ilmastoälykkään maatalousneuvonnan ja koulutuksen kehittäminen – roolikorttityöskentelyn kooste

Eri toimijoiden näkökulmasta tunnistetut haasteet

1. Yhteiset, läpileikkaavat haasteet

- a. Terminologian ja "yhteisen kielen" puute
 - Ilmastoaiheiden käsitteet eivät ole selkeitä ja yhdenmukaisia.
 - Vaikeuttaa keskustelua, oppimista, päätöksentekoa ja konkreettisia toimenpiteitä.
 - *Termipankin tarve nousi monessa roolissa.*
- b. Tiedon pirstaleisuus ja runsaudenpula
- c. Tietoa on paljon, mutta se ei ole koottuna tai helposti hyödynnettävässä muodossa.
- d. Opetuksessa ja neuvonnassa puuttuu selkeytetyt materiaalit.
- e. Oikean tiedon löytäminen ja käyttäminen on kuormittavaa.
- f. Tutkimustieto jää irralliseksi eikä löydy tietään käytäntöön.
- g. Poliitiikan ja arjen käytännön välinen kuilu
 - Viranomaiset toimivat säädösten ohjaamina → vaikea viedä ilmastotavoitteita käytäntöön.

- h. Resurssipula ja kiire
 - Neuvoilla liian laaja sisältökirjo → vaikea ylläpitää osaamista
 - Tutkijoilla rajalliset mahdollisuudet jalkautua tiloille.
 - Käytännön harjoittelulle ja yhteistyölle ei ole riittävästi aikaa.
- i. Asenteet ja ilmastoasioiden koettu etäisyys
- j. Opiskelijoilla monia kilpailijoita kiinnostukselle → tarvitaan innostavia esimerkkejä.
- k. Mainittiin tylsistyminen, eri kiinnostuksen kohteet, maatalouden maine sekä ilmastoasioihin kohdistuva vastustus.
- l. Ilmastoaiheet eivät aina tunnu konkreettisilta.

2) Mitä tarvitaan, jotta siirtymä ilmastoälykkääseen viljelyyn olisi mahdollinen?

Yhteiset tarpeet eri roolien välillä

- a. Parempi käytännön ja tutkimuksen yhdistäminen
 - Tutkimustiedon jalkautus tiloille (maatilajaksot, pilotit, kumppanuustilat).
 - Tutkijoiden, neuvojien ja viljelijöiden suora vuoropuhelu.
 - Oppilaitoksille opetusmateriaalia hankkeista ja piloteista.
 - Tilälähtöisen tutkimuksen lisääminen
- b. Selkeä, helposti saatava oppimateriaali
 - Yhteen koottu, pedagogisesti muokattu ilmastotieto.
 - Opiskelijoille ja opettajille valmiita tehtäväpaketteja, case-esimerkkejä.
 - Vertaishavaintojen ja todellisten tilakokemusten hyödyntäminen.
- c. Verkostot ja vertaisoppiminen
 - Teams-/WhatsApp-ryhmiä neuvoille ja viranomaisille.
 - Viljelijöille pioneeritilojen esimerkkejä ja tilavierailuja.
 - Opiskelijoille verkostoitumista neuvojien kanssa.
- d. Koulutusta ja tukea kaikille toimijaryhmille
 - Neuvoille täydennyskoulutus ilmastoasioista.
 - Opettajille tuki ilmaston sisällyttämiseen opetukseen.
 - Viranomaisille käytännön ymmärrystä ja tilakontaktia.
 - Viljelijöille käytännön työkalut ilmastoarviointiin.
- e. Taloudellisen kannattavuuden ja ilmastohyötyjen yhdistäminen
 - Tarve osoittaa, että kannattavuus ja ilmastoviisaus eivät ole ristiriidassa.
 - Työkalut, jotka konkretisoivat ilmastovaikutukset ja taloudelliset hyödyt.
→ *Erittäin keskeinen teema viljelijöille ja neuvoille.*

3) Mikä toimii jo hyvin – ja mitä voidaan hyödyntää paremmin?

Hyvin toimivia vahvuuksia

- Innostuneet toimijat: monissa rooleissa aitoa kiinnostusta (tutkijat, oppilaat, neuvijat).
- Olemassa olevat verkostot: hankkeet, neuvojaverkostot.
- Hyvät työkalut: ilmastolaskurit, tilakohtaiset arviot, neuvonnan työkalut.
- Mahdollisuus tilavierailuihin ja käytännön oppimiseen oppilaitoksilla ja hankkeilla.
- Toimiva yhteistyö hankkeissa: roolikorttien keskusteluissa nousi, että hankkeet ovat aito kohtauspaikka toimijoille.

Asioita, joita voitaisiin hyödyntää paremmin

- Tutkimuksen ja neuvonnan nykyiset linkit → koosteita tutkimustiedosta paremmin jakoon
- Positiivinen viestintä ja hyvät esimerkit → tärkeää kaikkien roolien motivaatiossa.
- Oppilaitosten innokkaat opiskelijat → jalkautuminen lukioihin
- Pioneeritilojen kokemukset → vertaistuki on erittäin vaikuttavaa.
- Digitaaliset kanavat ja some → etenkin nuorten tavoittamisessa.

1.2 Tarpeet ja vaikutukset tiivistettynä:

1. Yhteisen ilmastokielen ja selkeytetyn tiedon paketin rakentaminen

Tarpeet:

- termipankki (myös englanniksi)
- selkeät määritelmät ilmastoälykkäille toimille
- opettajille ja neuvojille valmiit materiaalipaketit

Vaikutus:

- vähentää väärinymmärryksiä
- helpottaa viestintää
- lisää ilmastotoimien hyväksyttävyyttä

2. Tutkimus–neuvonta–opetus–hallinto -linkkien vahvistaminen

Tarpeet:

- yhteiset tapaamiset
- kumppanuus- ja harjoittelutilat (tutkijoille, opiskelijoille, viranomaisille)
- maatilajaksojen lisääminen

Vaikutus:

- tieto liikkuu paremmin
- ymmärrys arjen realiteeteista paranee
- syntyy käytännönläheisiä ratkaisuja

3. Vertaisoppimisen ja verkostojen järjestelmällinen tukeminen

Tarpeet:

- neuvojille lisää vertaisryhmiä
- viljelijöille pioneeritilatoiminta
- yhteiset tapahtumat, oppilaitosyhteistyö

Vaikutus:

- madaltaa muutosvastarintaa
- nopeuttaa ilmastoratkaisujen käyttöönottoa
- lisää motivaatiota

4. Osaamisen vahvistaminen eri rooleissa

Tarpeet:

- täydennyskoulutukset neuvojille
- viranomaisille käytännön tilayhteydet
- opiskelijoille innostavia reittejä alalle

Vaikutus:

- parantaa päätöksenteon laatua
- tekee ilmastotyöstä systemaattisempaa
- lisää koko AKIS-verkoston toimintakykyä

1.3 Yhteenveto: Mitä tämä tarkoittaa ilmastoAKIS-kehittämiseksi?

Työpajan perusteella ilmastoviisaiden neuvonta- ja koulutuspalveluiden kehittämisessä ei ole kyse yksittäisistä toimista, vaan koko järjestelmän toimivuudesta ja vuorovaikutuksesta, johon tulisi löytää keinoja esimerkiksi hankeyhteistyön kautta.

Ilmastoviisas viljely toteutuakseen:

- yhteistä ymmärrystä
- parempaa viestintää
- selkeitä ja saavutettavia työkaluja
- uudenlaista yhteistyötä esimerkiksi käytännönjaksojen mahdollistamiseksi erilaisille toimijoille
- osaamisen jatkuvaa kehittämistä

Moni asia toimii jo, mutta on irrallaan: osaamista on paljon, motivaatio on korkea, ratkaisuja on jo olemassa, mutta ne eivät vielä muodosta toimivaa kokonaisuutta.

IlmastoAKIS voi toimia kokoavana voimana

- yhdistäen tutkimuksen, neuvonnan, opetuksen, hallinnon ja viljelijät
- luoden yhteisen tiedon, terminologian ja työkalut
- mahdollistaen vertaisoppimisen ja verkostot

Rahoituksen ja toiminnan käytännön mahdollisuudet jäivät kuitenkin vielä epäselviksi.

Kuva 1 Kokouksessa koostettiin ideoita nelikenttään niiden toteutettavuuden ja vaikuttavuuden perusteella